КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН АГАРТУУ МИНИСТРЛИГИ

А. НАВОИ АТЫНДАГЫ ЖАЛПЫ БИЛИМ БЕРҮҮ МЕКТЕБИ

ТАРБИЯЛЫК САААТТЫН КОНСПЕКТИСИ

Сабактын темасы: Улуттук жана жалпы адамзаттык баалуулуктар – менин жашоомдо (Мектептин Баалуулуктар Системасы - МБС жана Негизги компетенттүүлүктөр)

ТҮЗГӨН: **ТУРАКУЛОВА С. А.**

Раззаков ш. – 2026 – ж.

Сабактын темасы: Улуттук жана жалпы адамзаттык баалуулуктар – менин жашоомдо (Мектептин Баалуулуктар Системасы - МБС жана Негизги компетенттүүлүктөр)

Класс: 5-11-класс (жаш өзгөчөлүгүнө жараша адаптациялоого болот)

Убактысы: 45 мүнөт

Сабактын усулу: 5E модели

Колдонулуучу каражаттар: Ватмандар, маркерлер, турмуштук кырдаалдар жазылган карточкалар, «Ийгилик дарагынын» жалбыректары (түстүү кагаздар), скотч же магнит.

Сабактын максаттары:

Билим берүүчүлүк: Окуучулар МБСтын негизги баалуулуктары (мекенчилдик, адептүүлүк, жоопкерчилик, толеранттуулук) жана негизги компетенттүүлүктөр (маалыматтык, социалдык-коммуникациялык, өзүн-өзү уюштуруу) тууралуу терең түшүнүк алышат.

Өнүктүрүүчүлүк: Алган билимдерин турмушта колдонуу, топтордо иштөө, өз оюн эркин билдирүү жана критикалык ой жүгүртүү жөндөмдөрүн (компетенттүүлүктөрүн) өнүктүрүшөт.

Тарбиялоочулук: Бири-бирин угууга, сыйлоого, жоопкерчиликтүү болууга жана мекенди сүйүүгө тарбияланышат.

САБАКТЫН ЖҮРҮШҮ (5E МОДЕЛИ БОЮНЧА)

1. Engage — Кызыгууну арттыруу (Мативациялоо) — 5 мүнөт

Мугалим сабакты жагымдуу маанай түзүү менен баштайт (бири-бирине жакшы сөздөрдү айтуу). Андан соң доскага бир нече негизги сөздөрдү жазат: «Сыйлоо», «Жоопкерчилик», «Тил алчаактык», «Мекен».

Мугалимдин суроосу: «Балдар, силердин оюңарча, адамды адам кылган эң башкы сапат кайсы? Бул сөздөр биздин жашообузда кандай роль ойнойт?»

Окуучулардын иш-аракети: Окуучулар өз ойлорун ортоого салышат, мээ чабуулу болот.

Максат: Окуучулардын көңүлүн темага буруу жана кызыгуусун ойготуу.

2. Explore — Изилдөө (Топтук иш) — 10 мүнөт

Окуучулар 3 топко бөлүнүшөт. Ар бир топко тапшырмалар камтылган карточкалар жана ватмандар берилет.

1-топтун тапшырмасы: «Мекенчилдик жана Адептүүлүк» деген эмне? Бул баалуулуктарды мектепте жана үйдө кантип көрсөтөбүз? (Постер же кластер түрүндө тартышат).

2-топтун тапшырмасы: «Биздин укуктар жана милдеттер». Мектептеги эрежелерди сактоо эмне үчүн маанилүү? (Өзүн-өзү уюштуруу компетенттүүлүгүн изилдешет).

3-топтун тапшырмасы: «Достук жана Толеранттуулук». Башкалардын оюн сыйлоо эмне үчүн керек? (Социалдык-коммуникациялык компетенттүүлүк).

3. Explain — Түшүндүрүү (Презентация) — 10 мүнөт

Ар бир топ өз иштерин коргошот (постерлерин тааныштырышат). Мугалим окуучулардын жообторун угуп, МБСтын (Мектептин Баалуулуктар Системасынын) негизги өзөгүн схема түрүндө түшүндүрүп берет.

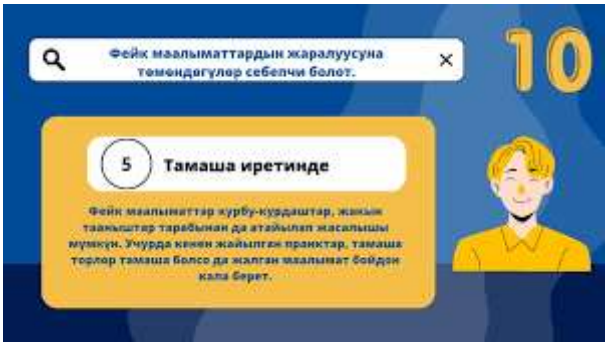
Мугалимдин сөзү: «Балдар, силер абдан жакшы изилдөө жүргүздүңөр. Биздин мектептеги эң башкы баалуулуктар – бул силердин бири-бириңерге болгон сыйынар, Ата Мекенди сүйүүңөр жана эмгекчилдигиңер. Ал эми бул сапаттарды турмушта колдоно билүү – бул силердин компетенттүүлүгүңөр деп аталат. Мисалы, маалыматты туура талдоо, адамдар менен сылык сүйлөшүү жана өз убактыңарды туура башкаруу».

4. Elaborate — Тереңдетүү (Турмуштук кырдаалдарды чечүү) — 12 мүнөт

Бул этапта окуучулар алган билимдерин жана компетенттүүлүктөрүн практикада колдонууну үйрөнүшөт. Мугалим топторго турмуштук кейстерди (кырдаалдарды) берет:

Кырдаал 1 (Маалыматтык компетенттүүлүк): Интернеттен бир классташыңар жөнүндө жалган маалымат (фейк) окуп калдыңар. Ал балага баары күлүп жатышат. Силердин иш-аракетиңер кандай болот?

Кырдаал 2 (Социалдык-коммуникациялык): Класска жаңы окуучу келди, ал башка улуттун өкүлү же башка аймактан келгендиктен эч ким менен сүйлөшпөй, четте турат. Аны класска кантип кошосуздар?

Кырдаал 3 (Өзүн-өзү уюштуруу): Эртең абдан маанилүү чейректик сынак (тест) болот, бирок эң жакын досуңар силерди бүгүн кечинде туулган күнүнө чакырды. Убакытты жана тандоону кантип пландайсыңар?

Окуучулар кырдаалдардан чыгуу жолдорун талкуулап, ролдорго бөлүнүп сахналаштырып же айтып беришет. Бул жерде баалуулуктар конкреттүү иш-аракетке айланат.

5. Evaluate — Баалоо жана Рефлексия — 8 мүнөт

Сабак жыйынтыкталат. Мугалим окуучуларга «Ийгилик дарагынын» жалбыректарын (түстүү кагаздарды) таратат.

Кайтарым байланыш: Окуучулар бүгүнкү сабактан алган эң башкы баалуулугун же компетенттүүлүгүн кагазга жазып, доскадагы даректын сүрөтүнө чапташат.

Жыйынтыктоочу суроолор:

Бүгүн биз кайсы маанилүү сапаттарды (баалуулуктарды) үйрөндүк?

Күнүмдүк жашоодо кайсы компетенттүүлүктү (жөндөмдү) көбүрөөк колдонобуз деп ойлойсуз?

МУГАЛИМ ҮЧҮН ТУШУНДҮРМӨ (Суроолорго жооп)

1. Баалуулуктарды иш-чараларга кантип иштесе болот?

Баалуулуктар кургак сөз бойдон калбашы үчүн, аларды активдүү иш-аракеттерге айландырабыз:

Изилдөө жана Сүрөттөө (Explore этабы): Окуучулар баалуулуктарды жөн эле жаттабастан, өздөрү сүрөт тартып, маанисин чечмелешет.

Кырдаалдарды чечүү (Elaborate этабы): Баалуулуктарды (толеранттуулук, мекенчилдик) конкреттүү турмуштук кырдаалдарда кандай колдонуу керектигин ролдук оюндар аркылуу көрсөтүп жатабыз.

2. Компетенттүүлүктөрдү кантип өнүктүрүп, тарбия ишин кантип уюштурса болот?

Бул сабакта негизги 3 компетенттүүлүк төмөнкүдөй уюштурулду:

Маалыматтык компетенттүүлүк:

Фейк маалыматтар менен иштөө кырдаалы аркылуу окуучунун маалыматты туура талдоо жана чын-төгүнүн ажыратуу жөндөмү өнүктү.

Социалдык-коммуникациялык компетенттүүлүк:

Топтордо иштөө, биргелешип постер коргоо жана жаңы окуучуну кабыл алуу кырдаалы аркылуу пикир алышуу, сыйлашуу маданияты калыптанды.

Өзүн-өзү уюштуруу компетенттүүлүгү:

Убакытты туура бөлүштүрүү (сынак же туулган күн) кейси аркылуу окуучулар өз жашоосуна, убактысына жоопкерчилик алууну үйрөнүштү.